

Referat från Kvinnoriksdagen i Riksdagen den 3 juni 2026

Winnet Sverige och Sveriges Kvinnoorganisationer anordnade Kvinnoriksdag 2026 inför valet – Jämställdhetspolitisk överflygning med fokus på ekonomi

Inledning

Åsa Lindestam och Lotta Johnsson Fornarve, var vice talmän 2022, när första Kvinnoriksdagen genomfördes 19-20 maj 2022. De hälsade välkomna tillbaka för att följa upp hur förslagen från 2022 har tagits om hand av offentligheten och övriga samhället. Inbjudare denna gång var förutom riksdagsledamot Lotta Johnsson Fornarve (V) även riksdagsledamot Sofia Amløh (S) och Helena Vilhelmsson (C).

Åsa Lindestam berättade att hon som vice talman 2022 ledde Riksdagens jämställdhetsgrupp tillsammans med Lotta Johnsson Fornarve. De konstaterade att vi ännu 2026 inte nått jämställdhet mellan kvinnor och män. Lotta gladdes av att vi genomförde kvinnoriksdag 2022 och att vi nu gör en uppföljning inför valet. Hon beklagade att jämställdhetsfrågorna för närvarande gärna hamnar sist bland de frågor som riksdagen hanterar.

Winnet Sveriges ordförande Britt-Marie S Torstensson på temat ”Kvinnoriksdagen som spred sig”

Britt-Marie berättade att programmet för kvinnoriksdagen 2022 togs fram tillsammans med ovanstående talmän som initiativtagare och med riksdagsledamöter från arbetsmarknads- och näringslivsutskottet. Det väckte intresse hos länsstyrelsen i Gävleborg och deras jämställdhetsansvarige att genomföra en regional kvinnoriksdag. Arbetet startade och en regional kvinnoriksdag genomfördes i Gävleborg 2024. Det har fallit ut bra och nu planeras genomförandet av den tredje regional kvinnoriksdagen där. I arbetet har tillkommit Region Gävleborg tillsammans med Gävle kommun.

Fler och fler jämställdhetsansvariga är nu intresserade. Sålunda planerar Länsstyrelsen i Skåne en kvinnoriksdag i höst med fokus på landsbygdsutveckling. Ytterligare spridning har skett. Patent och Registreringsverket har tagit kontakt med Winnet Sverige för ett samarbete, eftersom de nämligen nu fått i uppdrag av regeringen att öka kunskapen om, samt granska förutsättningarna för kvinnors och unga kvinnors företagande och start av Aktiebolag. De har förstått att Winnet Sverige har tillgång till ett brett nätverk och direktkontakt med målgruppen, och att de därmed kan ta del av Winnets kunskap och erfarenheter i frågan.

På Luleå Tekniska universitet, under ledning av professor Malin Malmström, har forskning bedrivits tillsammans med Winnet Sveriges medlemmar, inom ramen för Winnet Center of Excellence®. I forskningen konstateras att det offentligas åtgärder för att stimulera företagande men även åtgärder som ska förbättra kvinnors möjligheter på arbetsmarknaden i mycket stor utsträckning går till män medan kvinnor missgynnas. Också upphandlingsmyndigheterna missgynnar kvinnor. Företagande kvinnor har stora svårigheter att komma in i upphandlingssystemet. Upphandlingsmyndigheterna lever inte upp till jämställdhetskraven. En konsekvens av det är att Upphandlingsmyndigheterna bör ges i uppdrag att utarbeta riktlinjer och metoder som kan gynna kvinnor som driver företag.

Frågan är vilket samhälle vi vill ha? Vill vi ha ett samhälle där både kvinnor och män deltar i och utvecklar samhället? Då ska resurserna fördelas lika mellan kvinnor och män. Ska vi lyckas med vårt mål att fördela resurser som gör att näringsliv och arbetsmarknad utvecklas lika bra för kvinnor och män måste vi ständigt lyfta jämställdhetsfrågorna inom näringsliv, innovation och arbetsmarknad.

Paneldeltagarna, som företräder riksdagens partier och talar sist i dagens konferens, bör kunna driva på för ett jämställt näringsliv och en jämställd arbetsmarknad.

Finans- och penningpolitikens påverkan på jämställdheten föredragande Beatrice Nordling, chefsekonom, Sveriges kvinnoorganisationer

Introduktion av Susannah Sjöberg som tog upp vikten av att arbeta för att nå ekonomisk jämställdhet. Hon konstaterade att demokratiska samhällen är mer jämställda än autokratier och diktaturer. Men trots Sveriges demokrati, består lönegapet mellan kvinnor och män. Till mäns fördel. För närvarande ökar lönegapet och kvinnor har i genomsnitt 10% lägre lön än män, vilket på sikt resulterar i att kvinnor får mycket lägre pension än män, då pensionen bygger på livsinkomst.

Susannah frågade: "När ska kvinnors livsvillkor tas på allvar?" Få kvinnor kan tjäna ihop så mycket att de kan lämna en destruktiv relation eller skapa företag. Många i samhället har som ekonomiskt mål att ha frihet att forma sitt eget liv. För kvinnor är det dock få som har en sådan möjlighet. Många kvinnor har sämre möjligheter än män på arbetsmarknaden och i näringslivet. Om ekonomisk jämställdhet varit ett mål i många år så är vi undrande: Varför händer då inget?

Beatrice Nordling, chefsekonom på Sveriges kvinnoorganisationer

Beatrice började med att informera vad som utgör hennes utgångspunkter när hon analyserar finans- och penningpolitikens påverkan på jämställdheten. De är:

1. CEDAW, FN:s kvinnokonvention från 1979
2. Feministisk ekonomi, dvs vad som räknas som värdeskapande och då konstateras att kvinnors insatser undervärderas
3. Reproduktion, social reproduktion, förhållandet betalt – obetalt arbete

Beatrice påtalade att vi fortfarande befinner oss i ett patriarkalt samhälle. De många rapporter gällande ekonomiska (kris)åtgärder de senaste åren har SKO analyserat med utgångspunkt från två frågor:

Vilken påverkan har finans- och penningpolitiken på jämställdheten?

Hur påverkar inflation kvinnor och män?

Beatrice konstaterade att kvinnor drabbas hårdare av kriser eftersom de har mindre ekonomiska marginaler. De är oftare än män ensamstående med barn. Det visar sig också att arbetslösa män återhämtar sig fortare än kvinnor. Arbetslösa män kommer alltså fortare i nytt jobb än kvinnor. För kvinnor blir en arbetslöshet långtidsverkande. Eftersom många som arbetar i välfärden är kvinnor betyder det att nerdragning i välfärden drabbar fler kvinnor än män. Kvinnorna drabbas dessutom ännu mera, då de ökar sitt obetalda arbete när de inte får avlastning genom välfärden. Till exempel går en del kvinnor ner i arbetstid för att hjälpa gamla föräldrar.

Beatrice fortsatte med att berätta att inkomstgapet mellan kvinnor och män minskade när garantipensionen ökade då fler kvinnor än män fick del av det. På arbetsmarknaden ökade lönerna 2005-2019 på ett sätt så att lönegapet minskade – men från 2020 ökar lönegapet igen.

Jobbskatteavdraget visar sig också gynna män mer än kvinnor. I genomsnitt får män 208 000 SKR i avdrag medan kvinnor får 50 000 SKR.

Även elstödet visar att män har bättre ekonomi än kvinnor. Det är nämligen så att 68% av elstödet har utbetalats till män och 32% till kvinnor. Så blir det när par inte har gemensam ekonomi, utan olika avtal är påskrivna av enbart den ena parten.

Däremot gynnas kvinnor mer av sänkt matmoms, eftersom kvinnor köper mer mat än män.

Sänkt drivmedelsskatt går dock mer till män än kvinnor. Beräkningar visar att män genom sänkt drivmedelsskatt fått sänkta utgifter med 11,9 miljarder kr medan kvinnor fått 5,8 miljarder kr.

En reform skulle kunna förändra allt. Om man jämförde yrken utifrån utbildningskrav skulle man kunna besluta vilka yrken som är likvärdiga, dvs har lika långa utbildningar, och för likvärdiga yrken sätta samma löner. En sådan reform skulle höja kvinnors löner, särskilt inom välfärdssektorn. Åtgärder:

- 1."Sverigelyft" för 1 miljon kvinnor i välfärden, som stänger lönegapet skulle idag kosta 71 miljarder.
2. Trygga kompetensförsörjningen!
3. Vinn valet!

Offentlig finansiering, riskkapital och företagsstöd

Linda Hällerstrand, postdoktor, Luleå Tekniska Universitet, entreprenörskap och innovation

Linda berättade om forskningsresultat inom ekonomisk jämställdhet och företagande.

29% av alla företag ägs av kvinnor. När det gäller AB ägs de till 24% av kvinnor.

Sverige har 525 000 egenföretagare varav 153 000 är kvinnor.

75% av alla företagare önskar tillväxt i sitt företag.

Totalt i EU är det 33,5 % företagande kvinnor av alla företagare. Om Sverige hade samma andel egenföretagande kvinnor skulle antalet nya jobb öka till 14 000.

Företagande kvinnor har 35% lägre näringsinkomst än män. När det gäller kapitalinkomst är företagande kvinnors 90%-50% lägre än mäns.

44% av alla företag bedriver innovation.

Kvinnors företag finns mycket inom handel, utbildning och vård/omsorg och transport och magasinering.

Företag upplever följande hinder för att få företaget att fungera/växa:

Kompetensförsörjning

Vikande efterfrågan

Regelbörda/administration

Gruppen företagande kvinnor upplever även tillgång till finansiering som ett avgörande tillväxthinder.:

Tillgång till finansiering.

För företagande kvinnor är det vanligare att få avslag på sin ansökan om banklån än det är för män. Om kvinnorna beviljas banklån så beviljas de lån med lägre belopp och högre ränta och högre krav på säkerhet än det som erbjuds manliga företagare.

Också företagande kvinnors ansökan om riskkapital avslås mycket oftare än mäns ansökningar.

Den offentliga finansieringen för innovationer och utveckling av företag ges framför allt till manliga företagare. Företagande kvinnors ansökningar avslås i hög grad. Kvinnors ansökningar värderas lägre än mäns, trots lika bra kvalitet på ansökningarna. När det offentliga ger stöd till utvecklingen av kvinnors företag får de lägre investeringsbelopp alternativt lägre lånebelopp.

Av det offentliga riskkapitalet går 6-7% till företag som ägs av kvinnor, trots att de bland alla företag utgör 29%. Av all offentlig företagsfinansiering går endast 10% till företag som ägs av kvinnor.

Av extern finansiering för riskkapital får kvinnor 1-2% av det totala riskkapitalet.

Det offentliga stödet som ges för att utveckla företagande och innovationer ges företrädesvis till mansdominerade branscher. Kvinnor möter större strukturellt hinder.

Kvinnodominerade branscher marginaliseras och är utanför finansiärers preferenser och erfarenheter.

Bedömningar som görs i beslutsgrupper utgår från genusstereotyper. Därför får s.k. bias – de omedvetna föreställningarna om kvinnor och män alltför stort inflytande i besluten.

Ex på stereotypa föreställningar om skillnader mellan kvinnor och mäns företagande vid finansiella bedömningssituationer: Kvinnor har lägre riskvillighet, lägre tillväxtvilja, saknar i större utsträckning tillräckliga kompetenser och resurser, uppvisar lägre företagsprestationer.

Rekommendation:

1. Ställa krav på att myndigheters analys av kvinnors företag baseras på faktiskt ägande och vedertagna definitioner
2. Ställa krav på utjämning av skillnader i tillgång till privat företagsfinansiering och tilldelning av offentlig företagsfinansiering (lån, bidrag och riskkapital) mellan kvinnor och män
3. Ställa krav på könsuppdelad statistiskt vid utvärdering av tillgång till både privat företagsfinansiering och offentlig företagsfinansiering (lån, bidrag och riskkapital)
4. Ställa krav på tillsyn av efterlevnad av jämställd tillgång till privat och offentlig företagsfinansiering mellan kvinnor och män
5. Åtgärda skeva fördelningsnormer mellan branscher som varaktigt begränsar företagande kvinnors tillgång till offentlig företagsfinansiering

6. Motverka inflytandet av genusstereotypa föreställningar vid finansiering av företagande kvinnor och män

Mer finns att läsa: underlag till 2024 års jämställdhetsutredning och som presenterades tidigare i vår [ekonomisk-jamstalldhet-i-naringslivet-malin-malmstrom-och-linda-hallerstrand.pdf](#)

Politikerpanel

Susannah Sjöberg: Är det något särskilt ni vill genomföra för att förbättra kvinnors ekonomi?

Merit Frost (M): Moderaterna prioriterar arbetslinjen eftersom kvinnor inte jobbar i samma utsträckning som män.

Camilla Rinaldo Miller (KD): arbetar för att premiepensionen ska delas lika mellan par som har barn upp till 12 år.

Janine Alm Ericson (MP): Omorganisera de offentliga generella statsbidragen

Sofia Amløh (S): Arbetar för att genomföra fler jämställdhetsanalyser, samt stärka välfärden, förbättra löner och arbetsvillkor.

Helena Vilhelmsson (C): vi måste prata om problemen, så vi är överens om dem såsom föräldraförsäkringen, Ung Företagsamhet, samt enklare vägar in till företag.

Lotta Johnsson Fornarve (V): Vänstern satsar 3 miljarder/år för att höja kvinnors löner

Susannah: Hur ser ni på att offentligt företagsstöd i huvudsak går till män?

Helena Vilhelmsson (C): Det behövs en genomlysning av företagsstöd. Vi måste göra om stöden och se till att de också går där kvinnor startar företag.

Sofia Amløh (S): Vi är överens. Genusvetenskap har försvunnit, den vet vi vad den betyder. – och den sortens vetenskap måste vi prata om. Och det som analysen visar måste vi ta hand om så vi kan göra om.

Camilla Rinaldo Miller (KD): Lönegapet är ett problem. Vi hyllar den svenska modellen och man måste fortsätta att stötta kvinnors företagande. Tar vi bort det fria vårdvalet skulle många kvinnliga företagare försvinna.

Merit Frost (M): I välfärden finns många företag av kvinnor och där är kvinnor framstående. Kvinnor törs verkligen driva företag. Det är tråkigt att annan föreställning finns. UF företag är bra och att man pratar om företagande i skolan är bra. Dessutom behöver man underlätta upphandlingar.

Janine Alm Ericson (MP): Almi måste också jobba med att underlätta för företagare att lämna anbud i upphandlingar. Normer, eller kvinnors ekonomiska egenmakt görs via civilsamhället. Det är där vi får kunskap.

Lotta Johnsson Fornarve (V): Angående lönerna är det fult att skylla på parterna. Man ska identifiera var mer löner behövs. Och dela föräldraledigheten är bra för jämställdheten. Det gäller att trycka upp botten och höja de lägsta lönerna.

Helena Vilhelmsson (C): Regeringen har tagit bort skrivningar om jämställdhetsintegrering i regleringsbrevet.

Merit Frost (M): Uppdragen är viktigare för myndigheterna än regleringsbrevet.

Avslutning

Britt-Marie Torstensson tackade Åsa Lindestam och Lotta Johnsson Fornarve för att de möjliggjort den här uppföljningen av Kvinnoriksdagen 2002 med en ny Kvinnoriksdag.

Den ekonomiska jämställdheten är jätteviktig både i städerna och på landsbygden för att nå ett demokratiskt hållbart samhälle.

Vid anteckningarna

Agneta Eriksson

Winnet Sverige